

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiiviilajad>Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [bg](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

inglise keel**Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?****Bulgaaria****1 Kas pöörduda tuleks tavalisse tsiiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?**

Bulgaaria põhiseaduse kohaselt mõistavad õigust ülemkohus, kõrgem halduskohus, apellatsioonikohtud, ringkonnakohtud, sõjakohtud ja piirkondlikud kohtud. Seadusega võib luua ka erikohtuid. Erakorralised kohtud ei ole lubatud. Kohtute seaduse kohaselt asuvad halduskohtud samades kohtades ja on sama territoriaalse pädevusega nagu piirkondlikud kohtud. Halduskohtusse tuleb pöörduda, kui soovitakse avaliku sektori asutuse otsuse muutmist, kehtetuks tunnistamist või tühistamist või seda, et kohus kohustaks avaliku sektori asutust teatavat otsust vastu võtma, kui ollakse veendunud, et avaliku sektori asutus on toiminud ebaseaduslikult või olnud ebaseaduslikult tegevusetu, välja arvatud juhul, kui asi kuulub kõrgema halduskohtu pädevusse. Muid erikohtuid ei ole. Tsiiviilvaidlusi lahendab tavaline tsiiviilkohus. Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt kohaldatakse kiireloomuliste küsimuste, abielu ja perekonnaseisuga seotud asjade, teovõimetuse, pärandi kohtuliku jagamise, vara omandiõiguste taastamise, lepingute ja masshagide suhtes erimenetluseeskirju. Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt kohaldatakse erimenetluseeskirju ka teatavate hagita menetluste, nagu maksekäsu kiirmenetluste suhtes. Äriseaduse kohaselt kohaldatakse erieskirju ka piirkondlike kohtute kaubanduskolleegiumide arutatavate maksejõuetusjuhtumite suhtes, kui need kohtud on pädevad arutama neid asju esimeses astmes.

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saan teada, millisesse tsiiviilkohtusse pean ma pöörduma?**2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tsiiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohtus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?**

Bulgaaria tsiiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt tuleb hagi esitada piirkondlikusse kohtusse (*районен съд*), kui asi ei ole oma olemuselt selline, et seda oleks pädev esimeses astmes arutama ringkonnakohtus (*окръжен съд*).

Ringkonnakohtusse tuleb pöörduda juhul, kui asi on seotud põlvnemise tuvastamise või vaidlustamise, lapsendamissuhte lõpetamise, isiku teovõimetuaks tunnistamise, teovõimetuaks tunnistamise tühistamise või järgmisega:

vara omandiõigus või muud asjaõigused, kui nõude summa on üle 50 000 leevi;

tsiviil- või kaubandusvaidlused üle 25 000 leevi suuruse summa üle (v.a elatisasjad, tööõiguse alusel esitatavad nõuded või loata tehtud kulutuste sissenõudmist puudutavad asjad);

äriühingu lubamatu, tühise või ebaõige registreerimise asjad, mida on seaduse kohaselt pädevad esimeses astmes arutama ringkonnakohtud;

vaidlus, mille lahendamine kuulub muude õigusaktide kohaselt ringkonnakohtu pädevusse;

nõuded, olenemata nende väärtusest, mis on esitatud ringkonnakohtu pädevusse kuuluva ühishagiga, kui need tuleb läbi vaadata samas menetluses.

Kui soovite kaitsta oma õigusi äriühingu osanikuna, vaidlustada äriühingu osanike otsust, taotleda äriühingu asutamise tühistamist või äriühingu lõpetamist või algatada maksejõuetusmenetlust, peate pöörduma äriühingu registreeritud asukoha järgsesse ringkonnakohtusse.

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)**2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel**

Pöörduda tuleb kostja elukoha või registreeritud tegevuskoha või peakontori järgsesse piirkondlikusse kohtusse (*районен съд*).

Kui Teil on tekkinud vaidlus riigiasutuse või juriidilise isikuga, peate pöörduma tema peakontori või asukoha järgsesse kohtusse. Kui Teil on tekkinud vaidlus otseselt ettevõtja harukontoriga, võite pöörduda ka selle harukontori asukoha järgsesse kohtusse.

Kui soovite esitada tsiiviilhagi Bulgaaria riigi vastu, peate pöörduma sellesse kohtusse, mille tööpiirkonnas vaidlus tekkis, või kui see on väljaspool Bulgaariat, siis Sofia kohtutesse.

Kui soovite algatada menetluse isiku vastu, kelle elu- või asukoht ei ole teada, peate pöörduma tema advokaadi või õigusesindaja asukoha järgsesse kohtusse või kui see ei ole võimalik, siis enda elukoha järgsesse kohtusse. See kehtib ka juhul, kui isiku elukoht on väljaspool Bulgaariat. Kui Teie elukoht on samuti väljaspool Bulgaariat, peate pöörduma Sofia kohtutesse.

Kui soovite algatada kohtuasja alaealise või teovõimetu isiku vastu, peate pöörduma tema seadusliku esindaja elukoha järgsesse kohtusse.

Kui Teie asi puudutab pärandit, testamendi täielikku või osalist tühistamist, pärandvara jagamist või selle vabatahtliku jagamise tühistamist, tuleb pöörduda kohtusse, mille tööpiirkonnas pärand avanes. Kui surnud isik on Bulgaaria kodanik, kuid pärand avanes väljaspool Bulgaariat, tuleb pöörduda surnud isiku viimase Bulgaarias asunud elukoha või vara asukoha järgsesse kohtusse.

Avaliku sektori asutuse otsuse vaidlustamiseks tuleb pöörduda asutuse peakontori järgsesse halduskohtusse (*Административен съд*). Kui see asub väljaspool Bulgaariat, kuulub teie asi Sofia linna halduskohtu (*Административен съд – град София*) pädevusse.

2.2.2 Erandid**2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?**

Lepingul põhineva rahalise nõude esitamiseks võite pöörduda ka vastaspoole praeguse elukoha järgsesse kohtusse.

Elatisnõude esitamiseks võite pöörduda ka enda alalise elukoha järgsesse kohtusse.

Kui soovite esitada tarbijakaitsega seotud nõude, võite pöörduda ka oma praeguse või alalise elukoha järgsesse kohtusse.

Töötajad võivad esitada hagi tööandja vastu ka oma alalise töökoha järgi.

Töövaidlused, mille poolteks on ühelt poolt välisriigi isikud, äriühingud või ühissettevõtted, kelle registreeritud tegevuskoht on Bulgaarias, ja teiselt poolt nende heaks Bulgaarias töötavad välisriigi töötajad, kuuluvad tööandja registreeritud tegevuskoha järgse kohtu pädevusse, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

Töövaidlused, mille pooleks on Bulgaaria tööandjate heaks välisriigis töötavad Bulgaaria kodanikud, kuuluvad Sofia kohtute pädevusse, kui kohtuasi algatatakse tööandja vastu, ja töötaja Bulgaarias asuva elukoha järgse kohtu pädevusse, kui kohtuasi algatatakse töötaja vastu.

Kui Teile on tekitatud õigusvastast kahju, võite pöörduda kahju tekkimise koha järgsesse kohtusse.

Kui Teil on vaja esitada hagi eri kohturingkondades elavate/asuvate kaaskostjate vastu või kui Teie asi on seotud rohkem kui ühes kohturingkonnas asuva varaga, võite pöörduda ühe sellise ringkonna kohtusse.

Kui Teil või Teie organisatsioonil on vaja esitada nõue avaliku sektori asutuse otsusest tuleneva kahju hüvitamiseks, võite pöörduda oma elukoha või registreeritud tegevuskoha järgsesse kohtusse, välja arvatud juhul, kui Teie nõue liidetakse otsuse enda peale esitatud kaebusega.

2.2.2.2 Millal peab valima teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Kui asi puudutab vara asjaõigusi, kaasomandi jagamist või kinnisasja omandiõiguste piiritlemist või taastamist, tuleb pöörduda vara asukoha järgsesse kohtusse. Vara asukoha järgsesse kohtusse tuleb pöörduda ka juhul, kui asi puudutab selle vara asjaõigusi kinnitavat lepingut või kinnisasja omandiõigust kinnitava lepingu ülesõitlemist, lõpetamist või tühistamist.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Varaga seotud vaidluse pooled saavad siiski territoriaalse kohtualluvuse eeskirjadest kõrvale kalduda, sõlmides kohtualluvuse kokkuleppe, millega määratakse vaidlust lahendama teatav kohus. See ei ole siiski võimalik, kui asi puudutab vara asjaõigusi, kaasomandi jagamist, kinnisasja omandiõiguste piiritlemist või taastamist, vara asjaõigusi kinnitavat lepingut või kinnisasja omandiõigust kinnitava lepingu ülesõitlemist, lõpetamist või tühistamist, mille puhul on territoriaalne kohtualluvus seadusega kindlaks määratud.

Kui Teie asi puudutab tarbijakaitset või tööõigust ja kui Te olete vastaspoole või teiste vastaspooltega kokku leppinud, millise kohtu pädevusse asi kuulub, kehtib see kokkulepe ainult juhul, kui see sõlmiti pärast vaidluse tekkimist.

Rahalise nõude korral võite vastaspoolega kokku leppida vaidluse lahendamise vahekohtumenetluses, kui see ei puuduta asjaõigust või kinnisasja, elatist või tööõigust. Vahekohtumenetluse algatamiseks peavad kõik menetlusosalised sõlmima eraldi menetluskokkuleppe (*арбитражно споразумение* ehk vahekohtukokkulepe). Vahekohus võib tugineda asjakohastele rahvusvahelise õiguse allikatele ja konkreetsele Bulgaaria allikale – rahvusvahelise kaubandusarbitraaži seadusele (*Законът за международния търговски арбитраж*). Selle seaduse kohaselt tähendab vahekohtukokkulepe seda, et kõik menetlusosalised paluvad vahekohtul lahendada nende teatava lepingulise või lepinguvälise suhte raames tekkida võiva või tekkinud vaidluse või selle osa. Kokkuleppe võib vormistada muu lepingu vahekohtuklausli või eraldi kokkuleppena. Vahekohtukokkulepe peab olema kirjalik. Vahekohus võib olla alaline organ või loodud spetsiaalselt konkreetse vaidluse lahendamiseks. Vahekohus võib kokku tulla väljaspool Bulgaariat, kui ühe menetluspoole tavapärase asukoht, põhikirjajärgne tegevuskoht või keskjuhatuse on seal.

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Tsiviilasjades on ainsad Bulgaarias tegutsevad erikohtud halduskohtud.

Kõik haldusasjad kuuluvad halduskohtute pädevusse, välja arvatud need haldusasjad, mis kuuluvad kõrgema halduskohtu alluvusse. Kõrgem halduskohus on pädev arutama asju esimeses astmes, kui soovite vaidlustada muu avaliku sektori asutuse kui kohaliku omavalitsuse volikogu määrust, ministrite nõukogu, peaministri, asepeaministri või ministri määrust, kõrgema justiitsnõukogu otsust, Bulgaaria keskpanga presidendi määrust või muud määrust, mille puhul on seaduse kohaselt asja esimeses astmes pädev arutama kõrgem halduskohus.

Viimati uuendatud: 26/09/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.